

Централен депозитар за хартии од вредност
Ц Д Х В АД
01-1035/
04.03.21/1
Skopje

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР
ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ АД СКОПЈЕ ЗА 2020 ГОДИНА

Март, 2021 година

Содржина

1. Вовед	3
2. Деловно окружување	4
3. Информации за извршувањето на основните функции на Депозитарот во 2020 година	5
4. Членки на Депозитарот	12
5. Активности во делот на информатичката технологија	14
6. Правни и нормативни активности	18
7. Меѓународна соработка	22
8. Други позначајни активности во текот на 2020 година	24
9. Примања на неизвршните членови на Одборот на директори на ЦДХВ АД Скопје	27
10. Остварени финансиски резултати во 2020 година	28
11. Прилог 1	36
12. Прилог 2	39

1. Вовед

Извештајот за работата на Централниот депозитар за хартии од вредност (Депозитар) во текот на 2020 година ги опфаќа условите на деловното окружување што имаа влијание на пазарот на хартии од вредност во Република Македонија, активностите на Депозитарот и податоците од извршувањето на функциите на Депозитарот, како и статистички показатели од работењето на Депозитарот релевантни за пазарот на хартии од вредност во Република Северна Македонија. Извештајот содржи и податоци за финансиското работење на Депозитарот и осврт на други околности согласно одредбите на Законот за трговски друштва за содржината на годишниот извештај за работата на друштвото.

Основите за работењето на Депозитарот се уредени со Законот за хартии од вредност во кој се предвидени основните функции кои ги извршува Депозитарот. Согласно член 32 од Законот за хартии од вредност, Депозитар на хартии од вредност ги извршува следните функции:

1. регистрирање на издавањето и преносот на хартиите од вредност во Република Северна Македонија како електронски запис (водење регистар на хартии од вредност);
2. давање меѓународен број за идентификација на хартиите од вредност (ИСИН) за сите емисии на хартии од вредност;
3. запишување на сопствениците на хартии од вредност;
4. порамнување на трговските трансакции според принципот „испорака наспроти плаќање“;
5. вршење на нетрговските преноси;
6. овозможување услови за позајмување на хартиите од вредност;
7. следење на финансиската состојба на неговите членки, со цел управување со ризикот поврзан со можно непорамнување на трговските трансакции и
8. вршење дополнителни услуги за издавачите на хартии од вредност.

Депозитарот во име на издавачите на хартии од вредност, може да ги врши следниве дополнителни услуги:

1. доставување на ажуриран список на сите постојни сопственици на хартии од вредност издадени од тој издавач и
2. вршење на други услуги во врска со издадените хартии од вредност како што се пресметка и исплата на дивиденда и/или камата, известување за собранија на акционерите и слично.

2. Деловно окружување

Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје како единствена институција во државата која извршува функции на водење на регистар на хартии од вредност и порамнување на трговски трансакции со хартии од вредност, во текот на 2020 година ги извршуваше своите законски надлежности на кои имаат влијание глобалните и домашните економски случувања. Како и во другите земји, така и кај нас огромно влијание имаа последиците предизвикани од светската пандемија на Covid-19. Насекаде во светот цели стопански гранки беа целосно затворени на почетокот на вториот квартал, а ваквата состојба продолжи со одредени прекини во текот на целата година.

Според анализите на ММФ објавени во последниот квартал на 2020 година, глобалната економија полека почнува да излегува од бездната во која пропадна во текот на големото затворање во Април 2020 година. Бидејќи вирусот продолжува да се шири, многу од земјите го успорија повторното отворање, а некои воведуваа парцијални затворања за да ја заштитат својата популација. Додека закрепнувањето на Кина е побрзо од очекуваното, долгото враќање на глобалната економија на ниво на активност како пред пандемијата е подложно на разни пречки. Глобалниот раст на светската економија за 2020 година, во октомври 2020 се проценува на – 4,4 %.

Глобалните економски текови кои минатата година беа тешко погодени од здравствената криза се одразуваа индиректно и на финансиските пазари преку изразена непредвидливост и волатилност на цените на финансиските инструменти. Ваквите состојби влијааа и на случувањата на Македонската берза, која од своја страна не е имуна на настаните на развиените пазари.

Депозитарот својата активност во 2020 ја остваруваше под влијание и на повеќе домашни фактори.

Согласно последните податоци на Народната банка на РСМ објавени во кварталниот извештај од ноември 2020 година, октомвриските макроекономски проекции упатуваат на подлабок пад на домашната економија во 2020 година и поумерено закрепнување во следниот период. Тоа главно е одраз на тековниот развој на вирусната инфекција и променетите претпоставки во поглед на времетраењето на здравственоекономската криза. Појавата на вториот бран од пандемијата и потребата од повторно воведување рестриктивни, но не толку остри мерки е фактор којшто значително делува врз изгледите и на глобалната и на домашната економија. Следствено, за целиот период на проекции се направени надолни ревизии на БДП, односно во 2020 година се очекува пад на БДП од 4,9%. Врз основа на оцената на последиците од пандемијата, економските и финансиски услови, како и на постоечките ризици, НБРСМ во текот на годината во неколку наврати ја намалуваше основната каматна стапка од 2,25% на почеток на годината до 1,5% заради олабавување на монетарната политика што придонесе кон зголемување на ликвидноста во банкарскиот систем и поддршка на кредитните текови во економијата. Инфлацијата за 2020 година изнесува 1,2%.

Што се однесува до пазарот на капитал, и покрај кризата, на Македонската берза изминатата година продолжија нагорните трендови од 2019 година. Вредноста на берзанскиот индекс за акции (МБИ-10) на крајот на годината изнесуваше 4.704 индексни поени. Од почетокот на годината, растот на МБИ-10 изнесува 1,20%. Вкупната пазарна капитализација на крајот од годината изнесува 196.827.566.736 денари, а остварениот промет изнесува 8.195.475.839 денари (раст од 6,43% во однос на 2019 година).

Состојбата на државните хартии од вредност на крајот на годината изнесуваше 127.864,86 милиони денари. Споредено со крајот на 2019 година, состојбата на

државните хартии од вредност е повисока за 21.511 милиони денари и истото произлегува од зголемувањето на состојбата на државните обврзници за 22.338 милиони денари, како и намалување на состојбата на државните записи за 827 милиони денари.

И во 2020, продолжи трендот на гаснење на акционерските друштва поради стечај, ликвидација или бришење од Централниот регистар, како и преобразби на акционерски друштва во други статусни форми, со што се намалува бројот на издавачи за кои Депозитарот евидентира податоци.

3. Информации за извршувањето на основните функции на Депозитарот во 2020 година

Детални показатели од извршувањето на основните функции на Депозитарот во 2020 година:

Хартии од вредност во системот на ЦДХВ, со состојба на ден 31.12.2020 година

	Број на активни ИСИН-и	Издадена количина	Номинален капитал
Акции	473	384.279.115	212.276.910.446
Обврзници	175	1.078.566.102	99.355.463.869
Останати ХВ	16	3.224.298	32.242.980.000

Сметки на иматели

Структура на сметки, по типови сметки, во системот на ЦДХВ со состојба на ден 31.12.2020 година

Тип на сметка	Номинален капитал (МКД) 31.12.2020	% промена во однос на претходната година	Број на сметки 31.12.2019	% промена во однос на претходната година
Сопственичка сметка	231.234.382.823	4,99	63.955	-1,49
Портфолио сметка	148.846.967	19,40	139	-6,08
Застапничка сметка	39.103.335	108,32	8	-27,27
Старателска сметка	54.309.860.264	15,71	40	-16,67
Други сметки	58.143.160.926	2,66	2.891	-1,13

Структура на иматели

Структура на инвеститори според тип во системот на ЦДХВ со состојба на ден 31.12.2020 година

Инвеститор	31.12.2020	31.12.2019	Процент на промена
Домашни физички лица	62.209	63.054	-1,34
Домашни правни лица	1.861	1.948	-4,47
Странски физички лица	988	1.027	-3,80
Странски правни лица	153	162	-5,56

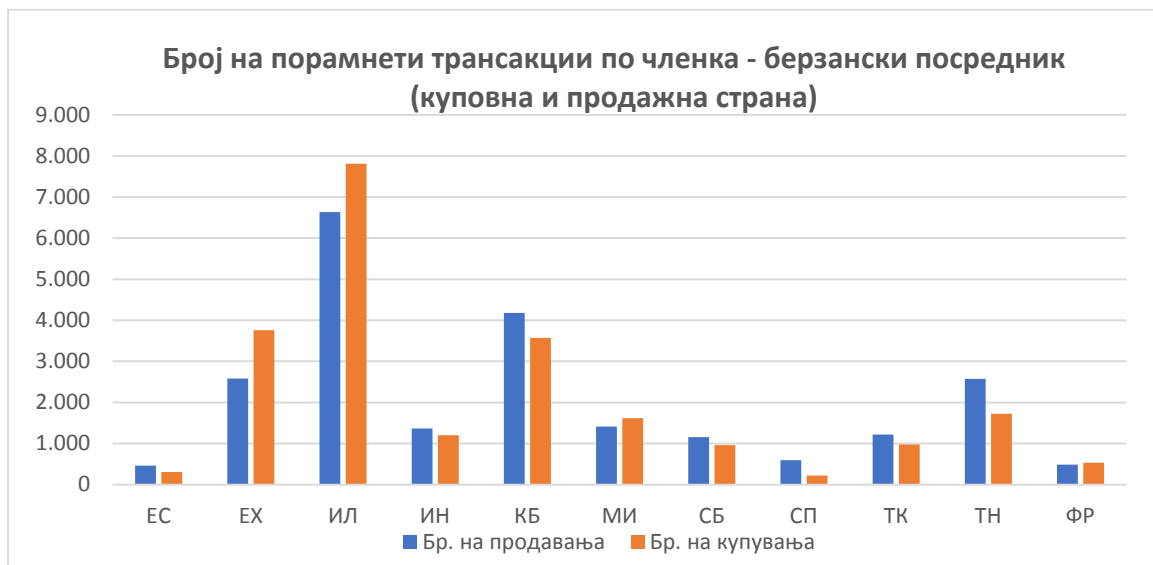
Утврдување и порамнување на трговски трансакции

Утврдување и порамнување на трансакции склучени преку Берза

Порамнети трансакции во 2020 година склучени на Македонската Берза АД Скопје, изразени во вредност на трансакциите во МКД, број на хартии од вредност и број на трансакции.

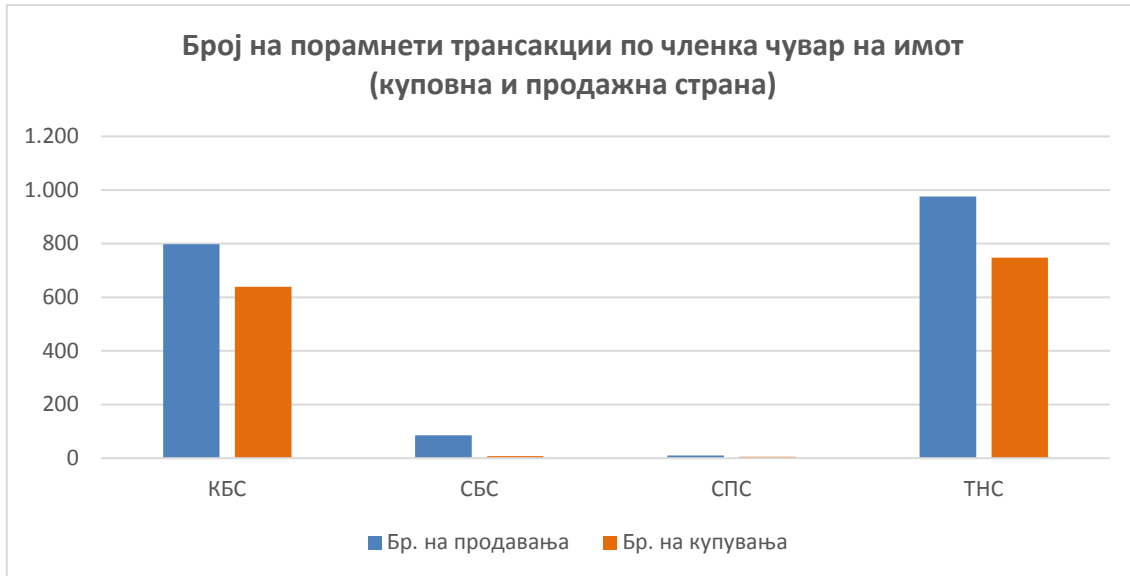
МБХВ	Вредност 2020 година (МКД)	Вредност 2019 година (МКД)	Процент на промена
Вредност (МКД)	8.199.553.421	7.702.821.641	6,45
Количина ХВ	2.817.220	9.951.718	-71,69
Број на трансакции	22.689	18.878	20,19

Број на порамнети берзански трансакции склучени преку МБХВ во текот на 2020г. по членки – берзански посредници:

Од 01.07.2019г. започна новиот начин на порамнување, со што се овозможи членките-чувари да бидат учесници во порамнувањето во делот на паричните средства, на куповна и на продажна страна, за клиентите со кои склучиле договор за чување на хартии од вредност или договор за чување на имот за инвестициски или пензиски фондови.

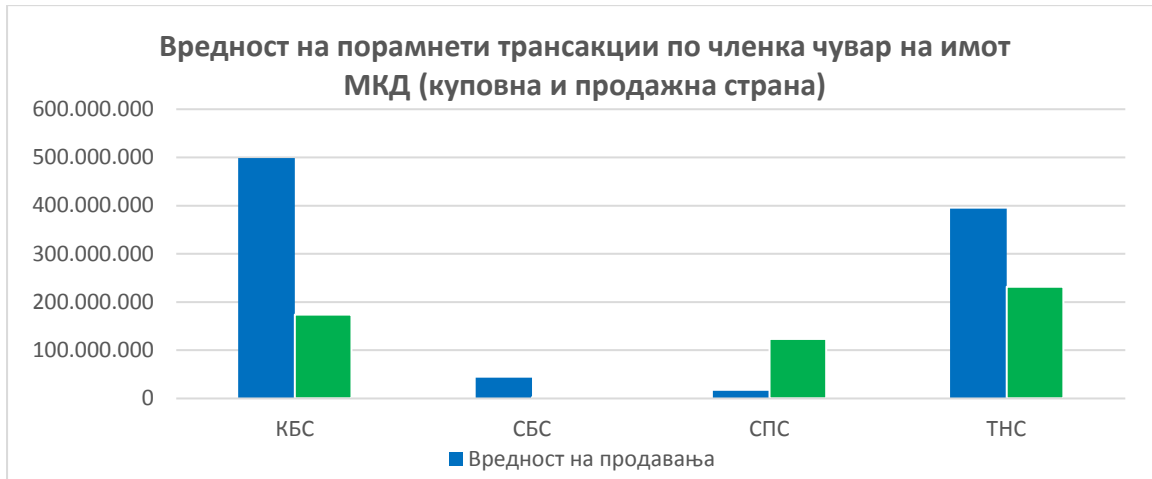
На следниот графикон прикажан е број на порамнети берзански трансакции склучени преку МБХВ во текот на 2020г., по членки – чувари на имот (прикажаните вредности се дел од претходниот графикон каде е прикажан број на порамнети трансакции по членки – берзански посредници):

Вредност на порамнети берзански трансакции склучени преку МБХВ во текот на 2020г. по членки – берзански посредници:

На следниот графикон прикажани се вредностите на порамнети берзански трансакции склучени преку МБХВ во текот на 2020г., по членки – чувари на имот (прикажаните вредности се дел од претходниот графикон каде се прикажани вредностите на порамнетите трансакции по членки – берзански посредници):

Порамнување на трансакции склучени на ОТЦ пазарот

Во следната табела се прикажани податоци за порамнувањето на трансакции склучени на ОТЦ пазарот и порамнети во реално време.

ОТЦ	Вредност 2020 година (МКД)	Вредност 2019 година (МКД)	Процент на промена
Вредност (МКД)	4.096.577.644	2.238.242.443	83,03
Количина ХВ	408.995	216.704	88,73
Број на трансакции	23	43	-46,51

Трансакциите на ОТЦ пазарот се реализирани преку 6 учесници на продажна страна и 6 учесници на куповна страна.

Нетрговски преноси на хартии од вредност

Податоци за спроведени нетрговски преноси во системот на ЦДХВ во текот на 2020 година по основ на подарок, наследство и судски одлуки:

Основ	2020 година	2019 година	Процент на промена
Наследство	553	952	-41,91
Подарок	262	285	-8,07
Судска одлука	4	11	-63,64

Спроведени корпоративни дејства во Депозитарот

Податоци за спроведени корпоративни активности на акционерски друштва-издавачи на хартии од вредност во системот на ЦДХВ во текот на 2020 година:

Активност	Број
Евидентирани нови акционерски друштва	7
Доделени нови ИСИН-и со основачки емисии	7
Нови емисии- акции на постоечки АД	8
Нови емисии-корпоративни обврзници на постоечки АД	1

Евидентиран стечај на АД	6
Евидентирана ликвидација на АД	-
Извршена преобразба на АД во друга форма на друштво	5
Извршено намалување на основна главнина кај АД	1
Поделба на акции	-
Останато	5

Подетални информации за акционерските друштва кај кои во 2020 година се спроведени корпоративни активности се дадени во Прилогот 2 кон овој Извештај.

Регистрирани обврзници на други издавачи

Во текот на 2020 година, регистрирана е една корпоративна обврзница издадена од страна на ТТК банка АД Скопје на износ од 1.500.000 евра, со каматна стапка од 2.7%. Истата е издадена по пат на јавна понуда. Заклучно со 11.02.2020 година од понудените 1.500 корпоративни обврзници, продадени се сите хартии од вредност, за износ од 92.477.396,00 денари.

Подетални информации за акционерските друштва кај кои во 2020 година се спроведени корпоративни активности се дадени во Прилогот 2 кон овој Извештај.

Постапки за јавни понуди на хартии од вредност

Во 2020 година спроведена е и постапка на јавна понуда на хартии од вредност – издадени од акционерското друштво АГРОПЛОД АД Ресен, одобрена со Решение за давање одобрение за издавање на хартии од вредност по пат на јавна понуда – втора емисија на 5.455 обични акции со поединечна номинална вредност од 220 евра по акција, на Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија УП1 број 10-30, од 23.03.2020 година. Имено, на ден 08.05.2020 година успешно е порамнета трансакција склучена на Македонска берза АД Скопје на ден 28.04.2020 година, со која се купени вкупно 5.455 обични акции, или 100% од понудените обични акции и истите се пренесени на сметката на купувачот, а на сметката на издавачот АГРОПЛОД АД Ресен се пренесени вкупно 73.806.150,00 денари.

Постапки за преземање на акционерски друштва во ЦДХВ

Во текот на 2020 година склучен е Договор за вршење услуги во постапката за преземање на АГРОПЛОД АД Ресен, со СВИССЛИОН ДОО Скопје, како и Анекс на Договорот. По утврдување на успешност на понудата за преземање на АГРОПЛОД АД Ресен од страна на СВИССЛИОН ДОО Скопје со Решение на Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија УП1 број 10-47 од 13.08.2020 година и целосно спроведување на постапката за преземање, до Депозитарот на 19.08.2020 година поднесено е Барање од преземачот СВИССЛИОН ДОО Скопје за принудна продажба на преостанатите акции издадени од Агроплод АД Ресен. Согласно поднесеното барање, а врз основа на член 63 од Законот за преземање на акционерски друштва, Депозитарот склучи Договор за вршење услуги во постапката за преземање на АГРОПЛОД АД Ресен – принудна продажба, со преземачот СВИССЛИОН ДОО Скопје по што достави дописи до останатите

акционери кои не ја прифатиле понудата за преземање, за потребата од доставување податоци за банкарска сметка на која ќе бидат исплатени паричните средства по основ на продажбата на акциите. На ден 16.11.2020 година, целосно беа спроведени исплати кон 14 домашни и 9 странски акционери, кои доставија до Депозитарот податоци за банкарска сметка за исплата на нивните акции. На сметката на преземачот Прехранбена индустрија СВИССЛИОН ДОО увоз-извоз Скопје беа пренесени 408 обични акции кои беа во сопственост на сите преостанати акционери (вклучително и на оние од кои Депозитарот не доби известување за банковна сметка како и акциите од сметката за неидентификувани акционери), или преостанатите 1,5408 % од вкупниот број на обични акции издадени од друштвото.

Согласно склучен Договор помеѓу Градежен Институт Македонија АД Скопје и Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје за меѓусебна соработка во постапка на преземање на акционерското друштво Фабрика Карпош АД Скопје, заклучно со 23.11.2020 година, во Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје, успешно е спроведена постапката на преземање на ФАБРИКА КАРПОШ АД Скопје од страна на преземачот Градежен Институт МАКЕДОНИЈА АД Скопје. Целосно беа спроведени исплати кон акционерите кои ја прифатија понудата за откуп на нивните акции од страна на понудувачот, согласно доставените изјави од страна на НЛБ банка АД Скопје. На сметката на преземачот беа пренесени 5.154 обични акции, или 1,7231 % од вкупниот број на обични акции издадени од друштвото.

Во четвртиот квартал од 2020 година склучен е Договор помеѓу Либерти Холдко Галати & Скопје Лимитед од Лондон, Обединето Кралство и Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје за меѓусебна соработка во постапка на преземање на акционерското друштво Либерти АД Скопје, бр. 03-3773/4 од 27.11.2020 година.

Овозможување на право на увид во акционерска книга

Согласно одредбите на Законот за трговските друштва, Депозитарот им овозможува на заинтересираните акционери увид во акционерските книги кај друштвата кај кои поседуваат акции и/или издавање копија од акционерска книга. По тој основ, во 2020 година во Депозитарот се спроведени следните активности:

Извршен увид во акционерска книга	33
Копија од акционерска книга	18

Активности во врска со државни хартии од вредност

Депозитарот ја има улогата на Регистар на државните хартии од вредност, чиј издавач е Министерството за финансии на Република Македонија. Во табелата која следи се прикажани податоци за активностите на примарниот пазар на државни хартии од вредност во текот на 2020 година:

	број на емисии во 2020 година	износ (МКД)	број на емисии во 2019 година	износ (МКД)
Нови емисии на државни хартии од вредност				
3 месечни записи	1	600.000.000	0	0
6 месечни записи	2	3.850.000.000	0	0
12 месечни записи	16	32.242.980.000	17	33.070.040.000
Државни обврзници	20	28.927.490.000	15	18.499.650.000
Вкупно	39	65.620.470.000	32	51.569.690.000
Достасувања на државни хартии од вредност				
3 месечни записи	1	600.000.000	0	0
6 месечни записи	2	3.850.000.000	1	249.520.000
12 месечни записи	17	33.070.040.000	21	32.399.310.000
Државни обврзници	8	6.589.340.000	24	9.775.520.000
Вкупно	28	44.109.380.000	46	42.424.350.000
Пресметки на купони од државни обврзници				
Државни обврзници	148	2.395.674.040	157	2.150.387.704

Во текот на 2020, запишани се вкупно дваесет државни обврзници од кои, според рочноста, се запишани пет двегодишни, четири тригодишни, две петгодишни, две десетгодишни, четири петнаесетгодишни и три триесетгодишни обврзници. Девет од регистрираните обврзници се со девизна клаузула, а останатите единаесет се без девизна клаузула.

Во доменот на регистрирањето и водењето на обврзници чиј издавач е Министерството за финансии на Република Северна Македонија, извршени се повеќе активности.

- Извршена е пресметка на рати и камати по основ на Обврзници за денационализација од деветта до осумнаесетта емисија. Истовремено целосно е доспеана деветтата емисија на обврзници за денационализација.
- Иако на 01.04.2020г требаше да се изврши пресметка на главницата на Обврзницата за надоместување на селективни кредити, сепак поради новонастанатата ситуација со COVID-19 и вонредната состојба, Владата на РСМ на 27.03.2020 донесе Уредба со законска сила бр. 44-2598/1 со која датумот на отплата на главницата се поместува за една година, односно на 01.04.2021г.

4. Членки на Депозитарот

Членки-берзански посредници

На почетокот во 2020 година во Депозитарот членуваат 11 членки-берзански посредници, од кои 6 се банки, а останатите 5 членки се брокерски куќи. Во текот на месец август поради одземање на дозволата за работа на Еуростандард банка АД Скопје, од страна на НБРМ, престанува членството во Депозитарот.

На ден 04.09.2020г. до Депозитарот беше доставено Решение на Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија, со кое меѓудругото е изречена привремена забрана на брокерската куќа ИНОВО БРОКЕР АД Скопје за вршење на сите услуги со хартии од вредност за кои има добиено дозвола од Комисијата за хартии од вредност, во времетраење од 7 дена. Со точка 3 од диспозитивот на Решението, се задолжуваат Македонска берза за хартии од вредност АД Скопје и Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје, привремено да ја исклучат од членство брокерската куќа додека трае забраната согласно точка 1 од изреката на Решението. Врз основа на предметното Решение, Депозитарот донесе Одлука за привремено исклучување од членство, во траење од 7 дена, почнувајќи од 05.09.2020 година.

Кај останатите членки-берзански посредници нема промени во статусот.

	Код на учесник	Назив	01.01.2020	31.12.2020
1	ЕХ	ЕУРОХАУС АД СКОПЈЕ	√	√
2	ИЛ	ИЛИРИКА ИНВЕСТМЕНТС АД СКОПЈЕ	√	√
3	ИН	ИНОВО БРОКЕР АД СКОПЈЕ	√	√
4	КБ	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ	√	√
5	МИ	ИНВЕСТ БРОКЕР АД	√	√
6	ЕС	ЕУРОСТАНДАРД БАНКА АД СКОПЈЕ	√	x
7	СБ	СТОПАНСКА БАНКА А.Д. СКОПЈЕ	√	√
8	ТК	ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	√	√
9	ТН	НЛБ ТУТУНСКА БАНКА АД СКОПЈЕ	√	√
10	ФР	ФЕРШПЕД-БРОКЕР АД СКОПЈЕ	√	√
11	СП	ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ	√	√

Контрола на членките-берзански посредници

Во текот на месец декември 2020 година е извршена контрола на работењето на следните членки на Депозитарот:

- Стопанска банка АД Скопје.
- ТТК банка АД Скопје.
- Фершпед брокер АД Скопје.

Како критериум врз основа на кој е извршен изборот на членките кои беа предмет на контрола, беше членката да не била контролирана последните три години. Контролата е извршена вонтеренски, имајќи ја предвид состојбата предвизвикана од пандемијата на вирусот COVID-19, од страна на тим составен од еден правник и еден вработен во Дирекцијата за информатичка технологија. Предмет на контролата беше: увид во овластувањата за увид и резервација на хартии од вредност од клиентите на членката и нивното чување, уредноста на внесот на овластувањата за

увид и резервација од клиентите во системот на Депозитарот, како и уредноста на документацијата за отворање на сопственички сметки.

Согласно изготвените Записници од извршената контрола, кај ниту една од членките не се утврдени неправилности во поглед на предметот на извршената контрола.

ОТЦ-членки

На почетокот во 2020 година, во Депозитарот членуваат 14 ОТЦ членки. Во текот на месец август поради одземање на дозволата за работа на Еуростандард банка АД Скопје, од страна на НБРМ, престанува ОТЦ членството во Депозитарот. Кај останатите членки, нема промени во статусот.

	Назив	01.01.2020	31.12.2020
1	ТТК АД Скопје.	√	√
2	Силк Роуд банка АД Скопје.	√	√
3	Капитал банка АД Скопје.	√	√
4	Охридска банка АД Скопје.	√	√
5	Универзална инвестициона банка АД Скопје	√	√
6	Еуростандард банка АД Скопје .	√	x
7	Про Кредит банка АД Скопје.	√	√
8	Халк банка АД Скопје.	√	√
9	Централна кооперативна банка АД Скопје.	√	√
10	Комерцијална банка АД Скопје	√	√
11	Стопанска банка АД Битола.	√	√
12	Стопанска банка АД Скопје	√	√
13	Шпаркасе банка Македонија АД Скопје	√	√
14	НЛБ Банка АД Скопје	√	√

Членки-Чувари

Во текот на 2020 година во Депозитарот се евидентирани 4 членки-чувари чиј статус остана непроменет во текот на целата 2020 година.

	Назив	01.01.2020	31.12.2020
1.	Комерцијална банка АД Скопје	√	√
2.	Стопанска банка АД Битола.	√	√
3.	Шпаркасе банка Македонија АД Скопје	√	√
4.	НЛБ Банка АД Скопје	√	√

5. Активности во делот на информатичката технологија

Покрај основните активности кои беа извршувани во ЦДХВ во делот на информатичката технологија, а кои значеа одржување на функционалноста на системите на Депозитарот за извршување на неговите основни функции уредени со Законот за хартии од вредност и Правилата на Депозитарот, во текот на 2020 година беа преземени и следните активности:

Активности во врска со интегрирањето на ИТ центрите на МБХВ и ЦДХВ

Во текот на 2020 година продолжија активностите во врска со имплементација на Договорот за стратегиска соработка во областа на информатичка технологија и човечки ресурси во организационите единици за информатичка технологија на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје и Македонска берза на хартии од вредност АД Скопје.

Согласно Договорот, како и Програмата за работа за 2020 година на Депозитарот, беше спроведена постапка за набавка на услугата Veeam Backup Essentials Enterprise 2 socket bundle за 3 години за потребите на двете институции. Беше спроведена и постапка за продолжување на гаранциите за хардверските уреди Fujitsu Server, Fujitsu Storage и Fujitsu Monitor за 2 години за потребите на Депозитарот и Македонската берза.

Во период од 04.11.2019г. до 02.12.2019г., Комисијата за хартии од вредност на РСМ спроведе вонредна контрола/надзор над работењето на Централниот депозитар поврзана со информацискиот систем.

Врз основа на наодите од оваа вонредна контрола, Депозитарот и Берзата беа задолжени да конфигурираат кориснички профили со администратотрски привилегии само на определена околина.

За таа цел се искреирани посебни кориснички групи за двете институции и при тоа се воспоставени ограничувања секоја група на корисници да има пристап исклучиво до виртуелните машини на институцијата на која припаѓаат. За потребите на менаџирањето на целокупниот виртуелен центар, постои еден корисник со највисоки администраторски привилегии и со корисничка лозинка која половично ја поседува Депозитарот, а втората половина ја поседува Берзата. За реализацијата на оваа активност двете институции ангажираа независна, надворешна ИТ компанија.

Анализа за потребите и можностите за надградба или набавка на нов систем на Депозитарот

Во првиот квартал на 2020г продолжија активностите за доработка на Анализа за потребите и можностите за надградба или набавка на нов систем на Депозитарот. Во рамките на овој процес, по добиените податоци за словенечкиот систем, беше доставена листа на прашања и до бугарскиот депозитар на која беа доставени одговори, заедно со финансиска понуда за софтверот, при што беа понудени две опции за набавка на софтверот: плаќање на софтверот во тек на две до три години, или цената на софтверот да се смета како вложен капитал во ЦДХВ АД Скопје.

Заради поголема инволвираност на засегнатите страни – корисници на системот на депозитарот, се изработија и доставија прашалници до Членките – берзански посредници и Членките – чувари. Прашалниците содржеа прашања од тековното работење на депозитарот како и прашања за предлози за подобрување на функционалностите. По доставувањето на одговорите на прашалниците, беше

изготвен преглед на одговорите на прашалниците заедно со барањата и сугестиите на Членките со цел подобрување на функционирањето на депозитарот.

Беше изработена и компаративна анализа на системот на депозитарот, системот на словенечкиот депозитар и системот на бугарскиот депозитар, со цел да се направи анализа на техничките, организационите и регулаторните можности за имплементација на некои од понудените системи, како и можноста за надградба на постоечкиот систем на депозитарот од страна на понудувач во соработка со вработени во Депозитарот. Во почетокот на вториот квартал, активностите во врска со анализата беа ставени во мирување имајќи ги предвид случувањата со ширењето на пандемијата на корона вирусот и потребата од концентрација на ресурсите на Депозитарот на креирање на технички услови и воспоставување на процедури за работење од дома како и обезбедување на околина во која непрекинато и сигурно ќе се одвиваат сите тековни процеси.

Одржување на хардверска и мрежна опрема и комуникациски линии

Како резултат на пандемијата на корона вирусот, и во текот на годината беа преземени низа мерки за работа во вонредни услови, при што во Депозитарот се извршија дополнителни подесувања и преконфигурации на правилата и ограничувањата на firewall уредите со што се овозможи вработените на Депозитарот да работаат од дома преку IPsec VPN врска за комуникација. На овој начин се овозможија услови за непрекинат процес на порамнување на трансакции, како и одвивање и на сите останати оперативни процеси во Депозитарот од далечина на сигурен и безбеден начин.

Disaster Recovery локација на Депозитарот и спроведени тестирања

Врз основа на наодите од оваа вонредната контрола спроведена од Комисијата за хартии од вредност на РСМ кон крајот на 2019 година, Депозитарот беше задолжен во рок од шест месеци се изврши тестирање на функционалноста на системот на Депозитарот на секундарна локација (ДР сајт) со сите учесници, односно да се направат продукциски тестирања на секундараната локација.

Согласно задолжението, во вториот квартал на 2020та година започнаа подготвителните активности за да во третиот квартал Депозитарот изврши успешно тестирање на Плановите за обезбедување непрекинатост на работните процеси поврзани со ЦДХВ АД Скопје во услови на кризна ситуација, кога нивното спроведување треба да се извршува од резервната локација на Депозитарот.

Во тестот учествуваа вкупно 18 учесници: Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје, Македонска берза на хартии од вредност АД Скопје, Народна банка на Република Северна Македонија и 11 Членки на ЦДХВ – берзански посредници и 4 Членки на ЦДХВ – чувари на имот.

Тестирањето се изведе на 03.07.2020 година од 15:00 до 16:00 часот, а за негово успешно спроведување беа испратени известувања до сите учесници како што е документот Постапка за тестирање на Плановите за обезбедување непрекинатост на работните процеси поврзани со ЦДХВ АД Скопје во кој е даден опис на тестот, целите, претпоставките, подготвителните активности, контакт податоци на учесниците во тестирањето, како и детални инструкции за тестирањето на системот на ЦДХВ АД Скопје.

Резултатите од тестирањето беа разгледани на евалуациски состанок организиран од страна на ЦДХВ на 06.07.2020 година и при тоа секој учесник во тестирањето беше задолжен да изготви извештај за резултатите од тестирањето и да го достави до ЦДХВ. Согласно добиените резултати изготвен е записник каде е констатирано дека тестирањето на функционалностите беше успешно и се одвиваше непречено.

Како дел од тестирањето беше направена и проверка на протокот и достапноста на комуникациските линкови на учесниците со резервната локацијата на ЦДХВ. Поврзувањето се одвиваше без никаков проблем.

Во текот на 2020 година редовно се спроведувани квартални тестирања на функционалностите на системот на Депозитарот на Disaster Recovery локацијата. Овие тестирања се изведуваа во рамките на интерниот систем на Депозитарот, при што се подигнаа виртуелните машини во Disaster Recovery околина и се вршеше тестирање на примарните оперативни процеси. Согласно добиените резултати изготвени се записници при што во сите поединични тестирања констатирано е дека тестирањето на функционалностите беше успешно и се одвиваше непречено. Како Disaster Recovery решение Депозитарот ја користи т.н. услуга DRaaS-Z која претставува решение базирано на Zerto технологија, за репликација на виртуелни машини од on-premise инфраструктура на Депозитарот во дедициран виртуелен дата-центар на компанијата Неоком АД Скопје. Услугата овозможува RPO во секунди и минути, наместо во часови и денови. Сите сегменти на решението можат да се управуваат од страна на Депозитарот, при што е обезбедена целосна контрола, како и увид во заштитата, односно RPO. Главните предности на DRaaS-Z се помали трошоци во однос на другите решенија, непрекинатата репликација, независноста од хардверската опрема на Депозитарот како и автоматизацијата на сите софтверски процеси.

Обуки и следење на нови технологии

Проблемите поврзани со безбедноста и со управувањето со информациите и со податоците претставуваат еден од најважните правци за истражување. Заштитата на компјутерските мрежи и нивното надгледување се од големо значење за нормално функционирање на електронската инфраструктура, особено во време на пандемија, кога голем дел од работните процеси се извршуваат од локации физички оддалечени од компанијата. Со цел за навремено идентификување на ризиците од информациски и од безбедносен аспект што дава можност за нивна проценка, за преземање соодветни активности за нивно избегнување или за соодветно пресретнување, во насока на елиминирање на негативните последици врз работата и врз репутацијата на Депозитарот, за таа цел во 2020 година се посетуваше онлине обука на тема “Управување со информациски и со безбедносни ризици”.

Останати развојни активности

Во текот на првата половина на 2020 година пуштена е во употреба новата платформа за поврзување на Депозитарот со Комисијата за хартии од вредност на РСМ - Портал за генерирање на извештаи за потребите на КХВ. Оваа активност беше предвидена со Програмата за работа на ЦДХВ за 2020 година.

Порталот беше развиван од страна на вработени во ИТ дирекцијата на ЦДХВ во делот на спецификациите, програмирање во делот на базата на податоци и тестирањето, во соработка со колеги од Македонската берза во делот на програмирањето на front-end апликација. Освен заедничката соработка при развивањето на дистрибутивниот систем и поставувањето на заедничкиот ИТ центар, ова е уште еден проект во кој се оствари соработка и дополнување на ИТ дирекциите во двете институции.

Пристап до порталот имаат само овластени лица, вработени во КХВ, за кои комисијата достави список до Депозитарот за да бидат соодветно регистрирани во системот.

Пред официјално да биде пуштен во употреба порталот, беше одржана on-line обука на сите овластени корисници, а исто така беше доставено и Корисничко упатство. За пристапот на овластените лица од Комисијата се води и соодветна евиденција.

На 18.09.2020год. се одржа „Инвеститорскиот ден“, кога определени трансакции се тргуваа по повластени услови, односно на тој ден на тргување на Берзата сите домашни физички лица можеа да тргуваат со акции на сите пазарни сегменти без трансакциски трошоци што ги наплатуваат овластените пазарни институции и учесници. Поконкретно, на „Инвеститорскиот ден“, сите домашни физички лица можеа да купат или продадат кои било акции без да ги платат провизиите кон Берзата, ЦДХВ и овластените пазарни учесници (банки и брокерски куќи) што беа вклучени во иницијативата.

За таа цел, од страна на Депозитарот беа испрограмирани и имплементирани потребните измени на клиентската апликација како и бекофис апликацијата на берзанските учесници за автоматско преземање на провизиите за овие повластени трансакции. Исто така беа испратени и потребните информации до Македонската берза за генерирање на берзанските провизии, како и анализа на статистичките податоци за успешноста на одржувањето на „Инвеститорскиот ден“. Како резултат на оваа иницијатива се склучија вкупно 339 трансакции што е убедливо најголем број на трансакции на дневно ниво во текот на третиот квартал 2020г., прометот беше зголемен за 4 пати пати во споредба со просечниот дневен промет во БЕСТ, а беше евидентиран и голем пораст на бројот на отворени сметки за хартии од вредност.

6. Правни и нормативни активности

Акти донесени заради управување со ризиците по прогласената Пандемија на Covid-19

Заради соодветно управување со ризиците по прогласената пандемија, Одборот на директори на Депозитарот, во текот на март 2020 година донесе Одлука за континуитет на работењето на ЦДХВ во услови на пандемија на Covid-19, со која се предвидоа процедури во предвидени сценарија со кои се уреди начинот на ангажирање на човечките ресурси, управување со клучните процеси, одржувањето на опремата и циклусот на заменливост на вработените. Во истиот период како соодветен одговор на воведените мерки и заради заштита на клиентите на Депозитарот и вработените, Одборот донесе Одлука за воведување на привремена забрана за влез на странки во просториите на ЦДХВ АД Скопје со важност додека трае воведената вонредна состојба.

Врз основа на овие Одлуки, Извршниот директор донесе Инструкција за утврдување на начинот и постапката за обезбедување на давањето на услугите на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје кон клиентите, преку пошта и по пат на електронска комуникација, со која се пропишуваат активностите кои се преземаат од страна на надлежните Дирекции во Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје, при прием на барања од странките и издавање на податоци и извештаи по пошта и по електронски пат во периодот на важење на вонредна состојба на територијата на Република Северна Македонија.

Политика за управување со ризици

Во септември 2020 година Одборот на директори донесе Политика за управување со ризици. Цел на Политиката за управување со ризици е да ги постави основните принципи и процедури и да ја дефинира организациската рамка за управување со ризици во Депозитарот, и истата претставува дел од правната рамка за управување со ризици. Истовремено, оваа Политика го следи ИСО 31000 стандардот за управување со ризици, кој предвидува јасно одредени цели на организацијата и посветеност кон управувањето со ризици а особено се однесува на: причините поради кои организацијата управува со ризици, поврзаноста помеѓу целите и политиките на организацијата и политиката за управување со ризици, обврските и одговорностите при управување со ризици, начините на решавање на конфликт на интереси, посветеноста на организацијата да ги стави на располагање потребните ресурси на одговорните лица за управување со ризици, начините на проценка на ризиците и известување за управувањето со ризици и заложите за периодично прегледување и подобрување на политиката и рамката за управување со ризикот, а особено при одговор на настани или промени во околностите.

Политика за заштита на лични податоци

Во септември 2020 година Одборот на директори донесе Политика за заштита на лични податоци на имателите на хартии од вредност. Политиката е донесена во согласност со одредбите од Законот за заштита на лични податоци (Сл.Весник бр. 42 од 16.02.2020г), а се однесува на обработката на податоците на физичките лица како иматели на хартии од вредност и постапувањето на депозитарот со особено

внимание при обработката, водејќи се според начелата на законитост, чесност и правичност, ограничување на целите, начелото на точност, начелото на интегритет и доверливост и начелото на минимален обем на податоци.

Активности на Депозитарот во врска со измени во легислативата

Во текот на 2020г, Депозитарот имаше активно учество во работните групи формирани заради изработка (доработка) на два клучни закони од сферата на пазарите за финансиски инструменти: Законот за финансиски инструменти и Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите. Работните групи во текот на 2020 работеа на законите, при што Работната група за Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите работеше на второто читање и усогласување на Законот со Директивите 2004/109/ЕС, 2007/4/ЕС и 2013/50/EU на Европската комисија и со постоечкиот Закон за хартии од вредност, при тоа следејќи ги искуствата во имплементацијата на прописите од оваа област во земјите од регионот.

По однос на текстот на Предлог Законот за финансиски инструменти, по иницијатива на Министерството за финансии се интензивираше изготвувањето на законот, со одржување на средби на работната група три пати неделно, во месеците јануари и февруари 2020 година. По прекилот на средбите на работната група поради прогласената вонредна состојба во првиот квартал, на иницијатива на Министерството за финансии повторно се интензивираа средбите на работната група за изготвување на текстот на законот, со одржување на on-line состаноци на работната група еднаш неделно, сметано од месец мај 2020 година. Сметано од месец мај 2020 година до крајот на годината, одржани се давесет on-line состаноци, на кои меѓуостанатото беа разработени и одредбите за депозитар, при што од страна на членовите на работната група, во голем дел беа прифатени забелешките и предлозите на Депозитарот. Во последниот квартал од 2020 година беше формирана и работна подгрупа за Законот за финансиски инструменти која ја сочинуваат вработени во Комисијата за хартии од вредност и Депозитарот. Подгрупата беше формирана со цел изработка на нова глава во Законот која ќе се однесува на закрепнување и санација на депозитар за хартии од вредност. Оваа подгрупа одржа два состаноци.

Акционен план за усогласување со европската регулатива за депозитари за хартии од вредност и најдобрите практики

Во текот на 2020 е продолжена изработката на Акционен план за усогласување со европската регулатива за депозитари за хартии од вредност и најдобрите практики. За таа цел како претходна активност, е изготвена нацрт анализа на Регулативата за централни депозитари за хартии од вредност (Regulation (EU) No 909/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on improving securities settlement in the European Union and on central securities depositories and amending Directives 98/26/EC and 2014/65/EU and Regulation (EU) No 236/2012) која е една од клучните европски регулативи усвоени по финансиската криза од 2007-2008 година. Освен основната регулатива 909/2014, се анализираа и придружните регулативи кои подетално ги разработуваат: дисциплината на порамнувањето; имплементирањето на техничките стандарди за авторизација, оценка и евалуација на депозитарите; регулаторните технички стандарди за условите за функционирање на депозитарите; прудентните услови кои треба да ги исполнуваат депозитарите. Нацрт анализата придонесе кон дефинирање на одредени членови од Предлог Законот за

финансиски инструменти кои се однесуваат на работата на депозитарот и нивно усогласување со европската регулатива за депозитари, а особено одредбите кои се однесуваат на членство во депозитарот, политиките на вложувања, судир на интереси на вработените, како и одредени дефиниции во Предлог Законот кои се однесуваат на конечност на порамнувањето, налозите за пренос, утврдувањето и порамнувањето.

Известувања до Комисијата за хартии од вредност на РМ

Во текот на 2020 година, Депозитарот редовно и навремено ги доставуваше до КХВ со закон и со правилници пропишаните известувања:

- Известувања за стекнати повеќе од 5% на хартии од вредност издадени од акционерско друштво со посебни обврски за известување и котирали акционерски друштва
- Известувања за новоиздадени хартии од вредност
- Месечени извештаи за работењето на ЦДХВ АД Скопје
- Известувања во однос на уписи, бришења и ажурирања на Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување

Воедно, во повеќе наврати, на ad hoc основа, Депозитарот на барање на КХВ доставуваше податоци за евидентирани состојби во неговиот систем.

Активности во врска со одржани акционерски собранија и промени во составот на Одборот на директори

На 27.05.2020 година, беше одржано редовно акционерско собрание на акционерите на ЦДХВ АД Скопје. Имајќи предвид дека истото се одржуваше во услови на вонредна состојба, постапката се одвиваше по пат на писмена кореспонденција. На седницата присуствуваа: преседавачот, извршниот директор, двајца заверувачи на записникот, бројач на гласови и записничар. Сите предложени одлуки беа едногласно донесени со 5348 гласови кои беа претставени на собранието (од вкупно издадените 6000 акции со право на глас). На одржаната седница, Собранието во рамките на своите надлежности, во согласност со Законот за хартии од вредност, Законот за трговски друштва и Статутот на ЦДХВ, одлучуваше и ги одобри/усвои следните материјали:

1. Извештај за работата на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје за 2019 година.
2. Извештај за работата на Одборот на директори на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје за 2019 година, колективно и од аспект на поединечни членови,
3. Годишна сметка на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје за 2019 година.
4. Финансиски извештаи на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје за 2019 година, ревидирани од овластено ревизорско друштво со Извештај од овластен ревизор за ревизијата на финансиските извештаи за 2019 година и Извештај од неизвршните членови на Одборот на директори за резултати од извршената контрола.
5. Предлог Одлука за распоредување на нето добивката оставарена по годишната сметка за 2019 година.
6. Предлог Одлука за назначување овластен ревизор за ревизија на Финансиските извештаи на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје за 2020 година.

7. Програма за работа на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје за 2020 година.

На ден 20.08.2020 година до Депозитарот е поднесена оставка од Коста Костовски на местото неизвршен член на Одборот на директори на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје. Оставката е евидентирана во Трговскиот регистар при Централниот регистар на РС Македонија на ден 24.08.2020 година.

7. Меѓународна соработка

- На 18.06.2020 во Франкфурт, Германија се оддржа Генералното собрание на АННА. Собранието се оддржа во вонредни услови со физичко присуство на само еден претставник на членките на АННА - WERTPAPIER-MITTEILUNGEN Kepler, Lehmann GmbH & Co. KG (WM Datenservice) на кој претходно 67 членки на АННА, меѓу кои и ЦДХВ АД Скопје, му дадоа полномошно за учество на собранието што претставува 75,6% од сите членки и со што беа исполнети условите за кворум. На собранието беше усвоена Годишната сметка за 2019, беа примени во членство неколку нови членки и членките на АННА го овластија бордот на АННА да продолжи со активностите околу номинацијата на АННА да стане орган за регистрација на новиот ИСО стандард бр. 24165 – Дигитален токен идентификатор.
- Депозитарот достави податоци до ANNA за начините на доделување на CFI (2015) кодовите како дел од истражувањето на ESMA (European Securities and Markets Authority). ESMA, од своја страна, во својот надзорен капацитет за заштита на инвеститорите и промоција на стабилни финансиски пазари се потпира на CFI (2015) кодовите при прибирање на податоци и анализа на финансиските инструменти.
- Депозитарот го достави до АННА и редовниот годишен извештај, во кој се наведени информации за бројот на доделени ISIN, CFI и FISN кодови за регистрираните емисии на хартии од вредност.
- На 16.06.2020г се оддржа редовното Генерално собрание на ECSDA. Извршниот директор на депозитарот учествуваше во работата на собранието кое се оддржа преку користење на електронска платформа заради вонредните услови предизвикани од кризата со COVID-19. На собранието беше одобрена Годишната сметка за 2019, беше одобрен ревидираниот буџет за 2020, како и буџетот за 2021 година кој ги опфаќа и годишните надоместоци на членките.
- Депозитарот достави статистички податоци до ECSDA за 2018 и 2019 година. Податоците се однесуваат на сопственичката структура, бројот и типот на членки, вкупниот промет по години, моделите на порамнување, корпоративните дејства, бројот на сметки како и останати информации кои ќе бидат дел од Светската книга на факти за депозитарите (CSD World Fact Book).
- Депозитарот достави информација до ANNA за линкот на сајтот на депозитарот каде заинтересираните страни можат со пребарување на издавачите да ги добијат податоците за доделените ISIN и CFI кодови.
- На 19.11.2020 во Франкфурт, Германија се оддржа Вонредното Генерално собрание на АННА. Собранието се оддржа во вонредни услови со физичко присуство на само еден претставник на членките на АННА - WERTPAPIER-MITTEILUNGEN Kepler, Lehmann GmbH & Co. KG (WM Datenservice) на кој претходно 75 членки на АННА, меѓу кои и ЦДХВ АД Скопје, му дадоа полномошно за учество на собранието што претставува 79.2% од сите членки и со што беа исполнети условите за кворум. На собранието беше усвоен Финансискиот план за 2021; беше примена една нова членка со што АННА брои 98 полноправни членки и 18 партнери кои се претставници на 123 земји; продолжија активностите на соработка помеѓу ANNA и GLEIF (Global Legal Entity Identifier Foundation); беа донесени неколку измени на насоките за доделување на ИСИН кодови.
- Депозитарот на редовна основа, секојдневно испраќаше податоци за регистрираните емисии на хартии од вредност до ANNA Service Bureau.
- На 26.11.2020г се одржа редовното Генерално собрание на ECSDA. Извршниот директор на Депозитарот учествуваше во работата на Собранието кое се одржа преку користење на електронска платформа заради вонредните услови предизвикани од кризата со COVID-19. На Собранието беше примена нова членка

како полноправен член, беа извршени неколку разрешувања и назначувања на членови на Одборот на директори, беа разгледувани финансиските извештаи за првите три квартали од 2020г. и беа разгледани ревидираниот буџет за 2020 и буџетот за 2021 година.

- Од страна на ECSDA континуирано беа испраќани информации во врска со работата на работните групи за усогласеност, за порамнување, за корпоративни дејства, за политики, за технологии со што беше овозможено тековно следење на активностите на останатите депозитари – членки на ECSDA.
- И оваа година, Депозитарот беше дел од проектот на Асоцијацијата на глобални старатели – AGC за прибирање на информации од депозитарите. Прашалникот беше испратен преку платформата WFC Single Disclosure Report 2020.
- Thomas Murey е реномирана компанија која изработува и одржува проценка на ризици кај депозитарите во повеќе од 140 пазари во светот, преку непосредни контакти со локалните пазарни учесници, преку јавно достапни податоци и директно од самите депозитари. Овие извештаи понатаму им се достапни на клиентите: инвестициските фондови, глобалните институционални инвеститори и глобалните старатели заради донесување на информирани одлуки за нивните инвестиции. Од страна на Thomas Murey беше побарано ревидирање на првичниот извештај за проценка на ризиците кај Централниот депозитар за хартии од вредност.

8. Други позначајни активности во текот на 2020 година

- Како резултат на донесените одлуки на раководството на Депозитарот за начинот и постапката за обезбедување на давањето на услугите за клиентите за време на вонредната состојба на целатата територија на државата (преку пошта и по пат на електронска комуникација), оваа година е значително зголемен бројот на склучени договори за пристап и користење на Дистрибутивниот систем за издавачи. Имено, во текот на 2020 година се склучени вкупно 182 Договори со издавачите, на кои врз основа на склучените договори, овозможен им е електронски пристап до податоците кои можат да се генерираат преку овој Портал. Со ова значително се намали фреквенцијата на странки во Депозитарот кои бараат подигнување на извештаи во печатена форма или на електронски медиум. Паралелно, во координација со Нотарската комора на РСМ беше испратено известување до сите овластени нотари дека извештаите прибавени преку Порталот и потврдени со електронски потпис и временски печат, имаат иста доказна сила како извештаите што се издаваат во печатена форма и заверени со печат на Депозитарот, имајќи предвид дека најголем дел од акционерските собранија се одржуваат во вториот квартал од годината, а записниците често ги водат овластени нотари.
- На почетокот на 2020 година беше реализирана обврската на Депозитарот за доставување на акционерските книги во електронска форма на Акционерските друштва. Беа испратени 294 акционерски книги (по ИСИН број), до 282 акционерски друштва. Не беа доставени акционерски книги до 127 издавачи кои не ги намириле обврските по основ на годишен надомест за водење на издадените хартии од вредност за претходната година, до 11 издавачи за кои е утврден пасивен статус на издавач, како и до 32 издавачи кои склучиле Договор за пристап на Порталот за инвеститори и издавачи, преку кој имале бесплатен пристап до акционерските книги со состојба на ден 31.12.2019г.
- Во текот на 2020 година е продолжена соработката со Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија. Во 2020г е спроведена една јавна берзанска аукција со акции во сопственост на ФПИОСМ, меѓутоа не е склучена ниту една трансакција.
- Во врска со мерката „Создавање инфраструктурни услови за зголемени инвестиции на нерезидентите на домашните финансиски пазари“ од Стратегијата за денаризација, до НБРСМ беше доставена информација за досегашните и идните активности и можноста за нивна реализација во текот на 2020г, а во вонредни услови предизвикани од пандемијата на COVID-19.
- Во периодот од 24-ти до 26-ти ноември 2020г се одржа четвртото издание на Деновите на финансиската писменост, коишто ги организираат финансиските регулаторни институции како членки на Координациското тело за финансиска едукација и инклузија во соработка со приватните финансиски компании. Депозитарот зеде активно учество во Деновите на финансиската писменост, кое заради пандемијата, оваа година се реализираше преку едукативни видеа објавени на веб-страната на депозитарот и објави на социјалните мрежи. Беа објавени повеќе видеа кои обработија теми од интерес за инвеститорите и издавачите: нетрговски преноси по основ на наследство и подарок, отворање на сметка во депозитарот, увид во акционерска книга, видеа за поимите – ИСИН, типови на сметки, трансакции, порамнување на хартии од вредност.
- Во текот на месец февруари, а согласно Одлука на Одборот на директори од 18-та седница, одржана на 31.01.2020 година, Депозитарот склучи Договор за вршење на ревизорски услуги за извршување на функцијата на внатрешна ревизија во ЦДХВ АД Скопје 03-619/2 од 11.02.2020 година, со надворешен соработник.

- Во април 2020 година, Одборот на директори на ЦДХВ АД Скопје донесе Одлука за донација на 500.000 денари на наменската сметка на Министерството за здравство на РСМ за борба со Covid-19.
- Како активност на редовно и континуирано следење на најновите трендови и технолошките решенија за справување со Cyber нападите и како депозитарот да се заштити од нив и да ја ограничи сериозноста на нападите и да обезбеди нејзин постојан континуитет во работењето и покрај евентуален напад, претставник на Депозитарот посетуваше онлине обука на тема Cyber and Information Security Management организирана од страна на Стопанската комора на Луксембург во соработка со Министерството за финансии на РСМ. Во обуката учествуваа и други институции од РС Македонија како Министерство за Внатрешни работи, Завод за статистика, како и неколку деловни банки, така што обуката беше особено корисна од аспект на согледување на искуствата на другите институции, нивните предизвици и проблемите со кои се соочуваат независно од големината на самата организација.
- Двајца претставници на Депозитарот учествуваа на специјализирана обука за изготвување на правни прописи „Правила и предизвици при изготвување на правните прописи според нивниот вид и карактеристики“ организирана од тренинг центарот АЦТ. Обуката беше исклучително корисна имајќи ги предвид активностите на стручните служби на Депозитарот при изготвување на интерни акти и процедури, како и нивно учество во работни групи при изготвување на законски текстови од областа на хартиите од вредност.
- Овластеното лице на Депозитарот, кое се грижи за спроведувањето на Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје, на 10.12.2020 година, учествуваше на 3-та Конференција за спречување на перење пари и финансирање на тероризам на тема: „Влијанието на Ковид-19 врз напорите од страна на Владата и приватниот сектор во борбата против перење на пари и финансирање на тероризам“. Конференцијата се реализираше on-line, во организација на Академијата за банкарство и информатичка технологија.
- Во декември 2020г. од страна на Извршниот директор до Одборот на директори е доставен Извештај за резидуалното ниво на ризик од перење пари и финансирање на тероризам на кој е изложен Депозитарот. Овој Извештај, кој согласно Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам на Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје број 02-7072/1 од 24.12.2018 година, се носи еднаш годишно, содржи информации за: извршената контрола од страна на овластеното лице; редовните активности за спречување на ППФТ; број на пријавените сомнителни трансакции или активностите на клиентите до УФР, како и оние за кои е одлучено да не се пријавуваат; воспоставувањето или продолжувањето на деловните односи со носители на јавна функција; воспоставените деловни односи со кореспондентските банки; воспоставените деловни односи со клиентите кои не се физички присутни во моментот на склучувањето или извршувањето на деловниот однос; клиентите кај кои деловниот однос се одвива преку користење нови технологии и технологии во развој; останатите клиенти коишто биле предмет на засилена анализа во извештајниот период и сл.
- Претставник на Депозитарот на 09.12.2020 преку електронска платформа ја следеше обуката за заштита на личните податоци (генерички и специјализиран модул). На обуката се обработуваа теми согласно новиот Закон за заштита на личните податоци и подзаконските акти.
- Претставник на депозитарот преку електронска платформа го следеше вебинарот *Future of CSDs Regulation*, кој се одржа во организација на FEAS. На вебинарот главен акцент беше ставен на примената на членовите 6 и 7 од ЦСДР, а особено на имплементација на придружната регулатива ЕЦ 2018/1229 – регулаторни технички

стандарди за дисциплина на порамнувањето и влијанието на регулативата на можната флукуација на цените на хартиите од вредност.

- Претставник на депозитарот преку електронска платформа ја следеше обуката *Управување со ликвидносен ризик*, одржана во организација на House of Training од Луксембург, а со заедничка поддршка од Министерството за финансии на РСМ и Министерството за финансии на Кралството Луксембург. Во рамките на обуката се разгледуваа изворите на ликвидносен ризик, алатките за следење на ликвидносниот ризик -LCR, NSFR, ILAAP, а како случаи беа обработени Lehman Brothers, Northern Rock, Bear Sterns I LTCM hedge fund. Особен акцент беше ставен на управување со ликвидносниот ризик кај банките и кај инвестициските фондови.
- Во текот на 2020г. Депозитарот постапуваше по барања за информации доставувани од Комисијата за хартии од вредност, Управата за јавни приходи, Агенцијата за финансиско разузнавање, Министерството за внатрешни работи, судови, Основното Јавно обвинителство, и други институции. Доставувани се одговори на барања и на поединци и акционерски друштва.

9. Примања на неизвршните членови на Одборот на директори на ЦДХВ АД Скопје

Одборот на Директори на ЦДХВ АД Скопје на 31.12.2020 година го сочинуваат следните неизвршни членови наведени во овој табеларен преглед:

Име и презиме	Работодавец / Дејност	Членство во органи на управување на други трговски друштва
1. Гордана Дамеска	Шпаркасе банка Македонија АД Скопје Дејност: Финансиско посредништво и банки	ЦДХВ АД Скопје, Претседател на Одбор на директори
2. Соња Бојаџиевска Угриновска	Комерцијална Банка АД Скопје Дејност: Банкарство	ЦДХВ АД Скопје, неизвршен член на Одбор на директори
3. Бобан Гоговски	ТТК Банка АД Скопје Дејност: Банкарство	<ul style="list-style-type: none"> ➢ АД ТЕАЛ Тетово неизвршен член на Одбор на директори ➢ ЦДХВ АД Скопје, неизвршен член на Одбор на директори
4. Проф. др. Ѓорѓи Гоцков	УКИМ - Економски факултет Дејност: Високо образование и научно-истражувачка работа	ЦДХВ АД Скопје-неизвршен, независен член на Одбор на директори
5. Маргица Порчу	Македонска берза АД Скопје Дејност: Други финансиско-услужни дејности	ЦДХВ АД Скопје-неизвршен, независен член на Одбор на директори
6. Ирена Николовска	Проагенс ДОО Скопје Дејност:	ЦДХВ АД Скопје-неизвршен, независен член на Одбор на директори

Годишните примања за 2020 година на наведените членови на Одборот на директори на ЦДХВ се следните редоследно според табеларниот преглед во нето износ: 1. 1.234.780 денари плата, надоместоци од плата и бонуси, 71.015 денари дополнителни примања; 2. 1.944.798 денари плата и надоместоци од плата; 3. 1.617.600 денари плата и надоместоци од плата, 180.000 денари надоместоци за членство во други одбори; 4. 791.842 денари плата и 731.583 денари други права (авторски хонорар); 5. 515.651 нето плата и други права; 6. 897.563 денари плата, надоместоци на плата и други права

По основ на членство во Одборот на директори на Депозитарот на сите неизвршни членови им се исплатува месечен надомест во нето износ од 15.000 денари.

За 2020та година, поради успешно завршена деловна година, а согласно *Одлуката за исплата на награда на неизвршни членови на Одбор на директори на Собранието на акционери, одржано на 22-05-2019 година*, исплатена е награда во износ од 4 месечни паушали.

Извршниот директор не членува во органи на управување на други друштва и податоците за неговите примања се дадени во глава 10 од овој Извештај.

10. Остварени финансиски резултати во 2020 година

Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје во деловната 2020 година оствари **вкупни приходи** во износ од **44,626 милиони денари**. Во однос на минатата година реализираните вкупни приходи остварени во 2020 година покажуваат намалување од 1,638 милиони денари или за 4% во 2020 година во однос на 2019 година. Во вкупните реализирани приходи во деловната 2020 година се вклучени приходите од донации-амортизација 559 илјади денари добиени од страна на Европска Банка за обнова и развој (ЕБРД) за Проектот “Имплементација на дистрибутивниот систем-Портал на услуги на Депозитарот“. Намалувањето на реализацијата на вкупните приходи во 2020 година во однос на 2019 година, е резултат на намалена реализација на вкупните реализирани приходи од правни и физички лица за извршени услуги по Тарифа на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје, како и намалувањето на приходите од другите извори на финансирање т.е намалени реализирани приходи од камата на орочени денарски и девизни средства во депозити.

Приходи

Вкупните приходи од камати изнесуваат 681 илјади и претставуваат 1,52% од вкупните приходи. Во вкупните приходи од камати се приходите од камати на орочени депозити, приходи од камати на депозити повидување, приход-принос остварен од продажба на удели во парични фондови, како и приходите од пресметани законски затезни камати. Намалената реализација на вкупните приходи од камати во деловната 2020 година во однос на 2019 година, е во делот на приходната ставка реализирани приходи по основ на камати од орочени денарски и девизни депозити поради намалувањето на каматните стапки од страна на Банките. Вкупните приходи од камати покажуваат намалување од 227 илјади или процентуален пад од 25% во 2020 година во однос на 2019 година. Во однос на планираната годишна проекција остварените приходи по основ на камати на депозити, приходи од камати на депозити повидување, приход-принос остварен од продажба на удели во парични фондови, како и наплатените законски затезни камати покажуваат пораст од 14% во однос на планираната проекција. На 31.12.2020 година Депозитарот има денарски депозити орочени на 6(шест) до 12(дванаесет) месеци во износ од 76,000 милиони денари и девизен депозит во износ од 36 илјади Евра односно 2,221 милиони денари на 12(дванаесет) месеци или вкупно денарски и девизни депозити во износ од 78,221 милиони денари.

Вкупните приходи по основ на провизии и надоместоци за 2020 година изнесуваат 42,684 милиони денари и претставуваат 95,65% во структурата на вкупните приходи. Вкупните приходи по основ на провизии и надоместоци покажуваат намалување од 1,020 милиони денари или процентуален пад од 2% во деловната 2020 во однос на 2019 година. Во однос на финансискиот план за 2020 година, приходите од провизии и надоместоци покажуваат намалување за 2,250 милиони денари или процентуален пад од 5% во однос на планираната годишна проекција за 2020 година.

Подетално подолу се презентирани сите видови приходи поединечно:

- Остварените приходи од членките на Депозитарот по основ на нивната годишна членарина за 2020 година изнесуваат 1,111 илјади денари. Во вкупните приходи, овие приходи учествуваат со 2,49%. Реализацијата на приходите по овој основ покажува зголемување од 351 илјади денари или 46% процентен пораст во деловната 2020 година во однос на 2019 година. Зголемувањето на приходите по овој основ главно се должи на поголем исфактуриран надомест за пристап за членство, заради помалку реализирани приходи по основ на порамнување на трансакции со акции и обврзници на

овластена берза, како годишни членарини за членки ОТЦ и членки чувари. Во рамките на планираната проекција приходите по основ на годишна членарина покажуваат зголемување од 51 илјади денари или процентен пораст од 5% во однос на планираната проекција.

- Остварените приходи по основ на порамнување на трансакции реализирани на овластена берза во 2020 година изнесуваат 16,614 милиони денари. Во вкупните приходи учествуваат со 37,23%. Приходите по основ на порамнувањето на акции и обврзници на овластената берза го носат најголемото учество во структура на вкупните реализирани приходи од членките. Остварените приходи по основ на порамнувањето со акциите и обврзниците на овластена берза покажуваат зголемување од 1,266 милиони денари или процентен пораст од 8% во 2020 година во однос на 2019 година, а намалување од 986 илјади денари или процентен пад од 6% во 2020 година во однос на годишната планирана проекција за 2020 година.
- Остварените приходи по основ на иницијален пристап во системот на Депозитарот за издавач на хартии од вредност изнесуваат 112 илјади денари. Учеството на овие приходи во вкупните приходи изнесува 0,25%. Кај остварените приходи по основ на иницијален пристап на друштвата во системот на Депозитарот е забележано намалување од 32 илјади денари, или процентен пад од 22% во 2020 година во однос на 2019 година. Реализираните приходи од иницијален пристап во системот на Депозитарот за издавач на хартии од вредност во 2020 година покажуваат 100% реализација во однос на планираната проекција.
- Остварените приходи по основ на годишна евиденција за акции, како и годишен надомест за водење на сметки на сопствениците на акции во 2020 година изнесуваат 13,862 милиони денари. Во вкупните приходи овие приходи учествуваат со 31,06%. Приходите по овој основ покажуваат скоро иста динамика на реализација односно реализација од 100% во деловната 2020 во однос на 2019 година. Остварените приходи по основ на годишна евиденција за акции покажуваат реализација од 96% во 2020 година, намалување од 609 илјади денари или процентен пад од 4% во однос на планираната годишна проекција за 2020 година, што значи дека остварените приходи по горе наведениот основ се во рамките на предвиденото.
- Остварените приходи по основ на годишен надомест за водење на евиденција на должнички долгорочни хартии од вредност со кои се тргува и не се тргува на пазарот, како и годишен надомест за водење на сметки на сопствениците на должнички долгорочни хартии од вредност изнесуваат 2,209 милиони денари. Приходите по овој основ учествуваат во вкупните приходи со 4,95%. Остварените приходи по основ на годишен надомест за водење на евиденција на должнички долгорочни хартии од вредност со кои се тргува и не се тргува на пазарот, како и годишен надомест за водење на сметки на сопствениците на должнички долгорочни хартии од вредност се во 100% износ реализирани во деловната 2020 година во однос на 2019 година. Реализираните приходи по овој основ покажуваат зголемување од 123 илјади денари или процентен пораст од 6% во деловната 2020 година во однос на годишната планирана проекција во 2020 година.
- Остварените приходи по основ на упис на нови емисии на хартии од вредност во 2020 година изнесуваат 1.232 милиони денари. Во вкупните приходи истите учествуваат со 2,76%. Остварените приходи по основ на упис на нови емисии реализирани во износ од 1,232 милиони денари, претставува намалување на приходите по овој основ од 32 илјади денари, или процентен пад од 2,53% во 2020 година во однос на 2019 година. Во поглед на планираната годишна проекција, остварените приходи по основ на уписи на нови емисии на хартии од вредност во деловната 2020 година покажуваат намалување од 48 илјади денари или процентен пад 4% во однос на годишната планирана проекција

за 2020 година. Намалувањето на приходите по основ на уписи на нови емисии на долгорочни хартии од вредност главно се должи на намалениот број на издадени емисии во 2020 година споредено со 2019 година.

- Остварените приходи од правни лица за извршени услуги по Тарифа на Депозитарот по основ на регистрација на подароци на хартии од вредност, нетрговски преноси, услуги за преземање на АД, стандардни извештаи, акционерски книги во печатена форма и магнетен медиум, изводи, потврди за иматели на хартии од вредност, доставување на податоци до институции, корпоративни дејства, приходи од извештаи генерирани преку порталот и слично во 2020 година изнесуваат 7,001 милиони денари. Во вкупните приходи истите учествуваат со 15,69%. Овие приходи, покажуваат намалување од 1,944 милиони денари или процентен пад од 22% во 2020 година во споредба со реализираните во 2019 година и намалување од 774 илјади денари или процентен пад од 10% во 2020 година во однос на годишната планирана проекција за 2020 година.
- Остварените приходи од физички лица за извршени услуги по основ на подароци на хартии од вредност, нетрговски преноси, акционерски книги во печатена форма и магнетен медиум, изводи и слично изнесуваат 447 илјади денари. Во вкупните приходи истите учествуваат со 1,00%. Во однос на минатата година, во која се реализирани приходи по услуги по Тарифа на физички лица од 954 милиони денари, остварените приходи по овој основ се намалени за 507 илјади денари, или бележат пад од 53% во 2020 година во однос на 2019 година. Во поглед на планираната годишна проекција, остварените приходи по основ на приходите од услуги на физичките лица по Тарифа на Депозитарот се во рамките на предвидената годишна проекција за 2020 година.
- Остварените приходи по основ на увиди и копии од акционерски книги изнесуваат 95 илјади денари. Во вкупните приходи истите учествуваат со 0,21%. Остварените приходи по основ на увид и копии во акционерските книги се намалени за 76 илјади денари, или бележат процентуален пад од 44% во 2020 година спрема 2019 година. Во поглед на планираната годишна проекција, остварените приходи по основ увиди и копии во акционерски книги покажуваат намалување од 5 илјади денари или процентуален пад од 5% во однос на планот. Намалувањето на приходите од услуги по Тарифа на физичките лица е пред се поради намалениот интерес од страна на акционерите за увиди и копии во акционерските книги на акционерските друштва.

Падот на приходите на услугите од правни лица, физички лица по Тарифа на Депозитарот како и приходите по основ на увид и копија во акционерски книги се должи и на појавата на пандемијата Covid 19, која придонесе повеќето АД да престанат со работа особено во месеците април-јуни 2020 година

- Остварените останати приходи од дејност во 2020 година изнесуваат 1,260 милиони денари. Вкупните останати приходи од дејност учествуваат со 2,82% во вкупните приходи. Во вкупните останати приходи од дејност се приходи од донации-амортизација за материјални и нематеријални вложувања добиени од страна на Европска Банка за обнова и развој (ЕБРД) за Проектот “Имплементација на дистрибутивниот систем-Портал на услуги на Депозитарот“, приходите по основ на позитивни курсни разлики, наплатени отпишани побарувања, наплатени провизии за услуги, приходи од поврат на полиса за менаџерско осигурување, како и други наплатени приходи. Остварените останати приходи од дејност во износот од 1,260 милиони денари покажуваат намалување од 391 илјади денари или процентуален пад од 24% во 2020 година во однос на 2019 година. Во однос на планираната проекција останатите приходи од дејност покажуваат зголемување од 61 илјади денари или процентуален пораст од 5%. Истовремено, приходите по основ на донации добиени од ЕБРД, се и расходи.

Расходи

Вкупните расходи остварени во деловната 2019 година изнесуваат **36,614 милиони денари**, што претставува намалување на вкупните реализирани расходи од 648 илјади денари или за 2% во 2020 година во однос на 2019 година. Во вкупните реализирани расходи во деловната 2020 година се вклучени и расходите од донации-амортизација 559 илјади денари добиени со грантот од страна на Европска Банка за обнова и развој (ЕБРД) за Проектот “Имплементација на дистрибутивниот систем-Портал на услуги на Депозитарот“. Намалувањето на реализацијата на вкупните расходи е резултат на намалувањето на поделни трошковни ставки во рамките на вкупните реализирани расходи во деловната 2020 година.

Подетално подолу се презентирани сите видови реализирани расходи:

- Во 2020 година расходите за провизии и надоместоци главно се состојат од трошоци за банкарски провизии и истите изнесуваат 176 илјади денари. Расходите по овој основ во вкупните расходи учествуваат со 0,48%. Трошоците за провизии за банки покажуваат зголемување за 41 илјади денари или 30% процентен пораст во 2020 година во однос на 2019 година. Трошоците за банкарски провизии и надоместоци во однос на годишната планирана проекција покажуваат зголемување за 26 илјади денари или порцентен пораст за 18% во однос на планираното ниво. Ваквото зголемување на банкарските провизии и надоместоци пред се се должи на новото тарифирање за плаќање на провизиите на Банките за годишното одржување на сефовите, како и провизиите за користењето на услугите на Порталот кој се на терет на Депозитарот.
- Вкупните реализирани трошоци на име плати и трошоци по колективен договор (регрес и друго) изнесуваат 16,509 милиони денари и во структурата на вкупните расходи учествуваат со 45,09%. Во рамките на вкупните реализираните трошоци на име плати и трошоци по колективен договор на вработените (регрес за годишен одмор, здравствени прегледи, стручно оспособување), вкалкулирана бруто платата на извршниот директор во износ од 3,040 милиони денари, како и вкалкулираната бруто награда на вработените во износ од 1,087 милиони денари и вкалкулираната бруто награда на извршниот директор во износ од 231 илјади денари. Во однос на минатата година вкупните трошоци на име плати и трошоци по колективен договор покажуваат зголемување за 970 илјади денари или 6% во 2020 година во однос на 2019 година, поради тоа што во 2019 година не се исплатени награди на вработените и извршниот директор согласно правилата за наградување од аспект на реализација на финансискиот план за деловната 2019 година. Во однос на планираната проекција вкупниот реализиран трошок на име плати покажува зголемување за 261 илјади денари или процентуален пораст за 2% во однос на годишната планирана проекција за 2020 година, што е во рамките на планираната проекција.
- Реализацијата на вкупниот трошок на амортизација изнесува 2,903 милиони денари во 2020 година. Вкупниот трошок на амортизација учествува во вкупните расходи 7,93%. Реализацијата на вкупниот трошок за амортизација покажува намалување за 100 илјади денари, или 3 % процентуален пад во 2020 година во однос на 2019 година. Во однос на планираната проекција вкупниот трошок на име амортизација покажува намалување за 234 илјади денари или процентуален пад за 7% во 2020 година во однос на планираната годишна проекција. Намалувањето на трошокот на амортизација е поради отписот на дел од материјалните и нематеријални вложувања (2015-2016 година) на Депозитарот.
- Исправката на вредност на побарувањата од акционерски друштва во 2020 година изнесува 710 илјади денари. Исправката на вредност на побарувањата од акционерски

друштва, како трошкова ставка учествува со 1,94% од вкупните расходи на Депозитарот за 2020 година. Во рамките на трошокот на име исправка на вредноста на побарувањата е редовната исправка на акционерски друштва кои доцнат во наплатата, исправка на акционерски друштва во стечај, бришани акционерски друштва како и исправката на акционерски друштва за кои според утврдени критериуми е направено обезвреднување поради неизвесноста на нивните плаќања. Забележен е пад во реализацијата на горе спомнатиот трошок од 233 илјади денари, или процентуален пад од 25% во 2020 година во однос на 2019 година. Во однос на годишната планирана проекција реализираните трошоци на име отпис и исправка на ненаплатените побарувања покажуваат намалување од 230 илјади денари или 24% процентуален пад во 2020 година од планот. Намалувањето на трошокот на име отпис и исправка на ненаплатените побарувања се должи како резултат на повеќе наплатени побарувања во 2020 година, главно по основ на годишни членарини за 2018 и 2019 година. Стручните служби на Депозитарот постојано вршат мониторинг за наплата на ненаплатените побарувањата од страна на акционерските друштва, како и активности за нивна присилна наплата, но се во насока на намалувањето на трошокот на име отпис и исправка на ненаплатени побарувања.

Останатите расходи од дејност изнесуваат 16,316 милиони денари. Вкупните останати расходи учествуваат со 44,56% од вкупните расходи на Депозитарот.

Во рамките на останатите расходи од дејност се јавуваат следните трошковни ставки:

- Трошокот за регулаторниот надоместок спрема КХВ за надзор на Депозитарот изнесува 7,680 милиони денари. Трошокот за надоместокот кон КХВ учествува со 20,98% во структурата на вкупните расходи. Во однос на останати расходи од дејност, надоместокот кој Депозитарот го плаќа кон КХВ учествува со 47,07% како најголем трошок во неговата структура. Реализираниот трошок-провизија за регулаторниот надоместок спрема КХВ за надзор на Депозитарот покажува намалување од 187 илјади денари или 2% процентуален пад во 2020 во однос на 2019 година. Во однос на годишната планирана проекција за 2020 година овој трошок покажува намалување од 408 илјади денари или 5% процентуален пад во 2020 година. Намалувањето се должи на намалена реализација на вкупни реализирани приходи од услуги по Тарифа на Депозитарот во 2020 година во однос на 2019 година.

- Материјалните и слични трошоци во 2020 година изнесуваат 1,423 милиони денари со учество од 3,88% во вкупните расходи. Во овие трошоци спаѓаат канцелариски материјал, трошоци за електрична струја, парно, гориво, вода, ѓубретарина, потрошен ситен инвентар и амбалажа, одржување хигиена, материјални трошоци за заедничките служби во Комплексот згради НБРСМ, резервни делови, потрошен материјал, новини, списанија и стручна литература. Во однос на материјалните трошоци и слични трошоци е постигната извесна рационализација т.е. економичност намалување или процентен пад од 6% во 2020 година во однос на 2019 година, како и намалување или процентен пад од 10% во однос на годишната планирана проекција.

- Трошоците за услуги изнесуваат 2,963 милиони денари со учество од 8,09% во вкупните расходи. Во делот на трошоците за услуги најголем дел опфаќаат трошоците за сервисни услуги за деловни активности поврзани со имплементирањето на дистрибутивниот систем втора фаза и подготовка за интеграција на ИТ системите на Депозитарот и Македонска Берза, инсталации на Symantec лиценци, поштенски, телефонски трошоци, трошоци за мобилна т-фонија, нотарски, адвокатски, консултански и интелектуални услуги, интернет услуги, комуникациски услуги, комунална такса, други непроизводни услуги, трошоци за плати за заеднички служби на НБРСМ, трошоците за финансиска ревизија и други. Во рамките на годишната планирана проекција и кај трошоците од услуги е постигната економичност т.е. намалување за 904 илјади денари или процент пад од 23% во 2020 година.

- Трошоците за надомест за членови на Одбор на директори изнесуваат 1,778 милиони денари со учество од 4,85% од вкупните расходи. Во рамките на реализираните трошоци за членови на Одбор на директори се вкalkулирани трошоците по основ за месечен пашал, како и вкalkулираната бруто награда за 2020 година заради успешно завршена деловна година, а во согласност со Одлуката за исплата на награда на неизвршни членови на Одбор на директори на Собранието на акционери одржано на 22.05.2019 година.
- Реализираните трошоци за службени патувања во 2020 година, се минорни и изнесуваат 1 илјада денари со безначајно учество во вкупните расходи. Реализираниот трошок за службени патувања покажува намалување од 362 илјади денари во 2020 во однос на 2019 година. Реализираниот трошок за службени патувања покажува намалување од 399 илјади денари односно неговата реализација е помала и од 1% во 2020 година во однос на годишната планирана проекција. Во 2020 година, воопшто не се реализирани трошоците за службените патувања, предвидени и планирани со Финансискиот план за 2020 година, а поради пандемијата на COVID 19.
- Вкупните реализирани трошоци за репрезентација, реклама, спонзорство, донации и пропаганда во 2020 година изнесуваат 608 илјади денари со учество од 1,66% во вкупните расходи. Во рамките на вкупните реализирани трошоци за репрезентација, реклама, спонзорство, донации и пропаганда значајни се реализирани реализираните трошоци донација кон Министерство за здравство на РСМ во износ од 500 илјади денари. Вкупните трошоци по овие основи покажуваат зголемување од 304 илјади денари или 100% процентуален пораст во 2020 година во однос на 2019 година. Во однос на планираната проекција вкупните реализирани трошоци за репрезентација, реклама, спонзорство, донации и пропаганда покажуваат намалување од 312 илјади денари или 34% процентен пад во 2020 година во однос на планот.
- Реализираните трошоци на име осигурување во 2020 година изнесуваат 382 илјади денари, со учество од 1,04% во вкупните расходи. Во трошокот за осигурување влегува реализацијата на трошокот на име на осигурувањето на деловниот простор, опрема и мебел, менаџерско осигурување како и осигурување од професионална одговорност. Реализираните трошоци за осигурување покажуваат зголемување од 8 илјади денари, или процентуален пораст од 2% во 2020 година во однос на 2019 година. Реализацијата на трошокот за осигурување покажува зголемување од 7 илјади денари или 2% во 2020 година во поглед на годишната планираната проекција. Реализираните трошоци за осигурување не покажуваат значајни отстапувања како во поглед на нивната реализација во 2020 година во однос на 2019 година, така и во поглед на годишната планирана проекција.
- Реализацијата на другите трошоци во 2020 година изнесува 1.481 милиони денари, со учество од 4,05% од вкупните расходи. Овие расходи во најголем дел се направени по основ на плаќање членарини за Европска Асоцијација на Централни депозитари за хартии од вредност (ECSDA), Асоцијација на национални нумерички агенции (ANNA), членарина за бизнис картичка, судски и административни такси трошоци за набавка на еднократни лиценци поврзани со дистрибутивниот систем и заедничкиот ИТ центар со Македонската Берза и слично. Реализацијата на другите останати трошоци покажува намалување за 52 илјади денари или 3% процентен пад во 2020 година во однос на 2019 година. Во поглед на годишната планирана проекција реализацијата на други трошоци во 2020 покажува намалување од 342 илјади денари или процентуален пад од 19% во 2020 година.

* * *

Како резултат на остварени повисоки приходи од расходи, Депозитарот по Годишната сметка за 2020 година оствари добивка пред оданочување во износ од **8,012 милиони денари**.

Пресметаниот данок на добивка за 2020 година е пресметан во износ од **908 илјади денари** Нето добивката за деловната година за 2020 година изнесува **7,104 милиони денари**.

* * *

Вкупната актива на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје на 31.12.2020 година изнесува **107,646 милиони денари** Во структурата на активата најликвидните средства во износ од 80,893 милиони денари (паричните средства, како и депозити во банки орочени на 6(шест) до 12(дванаесет) месеци, со рок на разрочување од три дена во текот на 2020 година) учествуваат со 75,15%, што ја изразува финансиската стабилност на Депозитарот.

Учеството на материјалните и нематеријални средства од 18,203 милиони денари учествуваат со 16,91% од вкупната актива. Побарувањата од комитенти во голем дел произлегуваат од годишните членарини за водење на акционерските книги на акционерските друштва, побарувањата од приходи за порамнување на овластена берза за месец декември-2020 година како и од услугите извршени за Министерство за финансии на Република Северна Македонија (побарувања за годишниот надоместок за водењето на евиденцијата на долгорочни должнички хартии од вредност) кои се фактурирани на крајот од годината. Побарувањата од комитенти изнесуваат 7,401 милиони денари или 6,88% од вкупната актива.

Во рамките на вкупната актива се и следните ставки, вложување од 1(една) акција во АННА-Асоцијација на национални нумерички агенции во износ од 76 илјади денари, останати побарувања во вкупен износ од 374 илјади денари, во кои влегуваат побарувањата по основ на камати од орочени депозити, побарувања по основ на повеќе платен данок на добивка утврден со годишната сметка во даночниот биланс за 2020 година, побарувања по основ на преземени материјални и нематеријални средства од стечајни постапки и ликвидации и др. Во билансната позиција одложени приходи и однапред платени трошоци во вкупен износ од 699 илјади денари влегуваат трошоци за претплати за новини и списанија како и трошоци за лиценци разграничени во период од 2020-2023 година.

Вкупната пасива на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје на 31.12.2020 година изнесува **107,646 милиони денари**. Вкупните обврски на 31.12.2020 година изнесуваат 5,116 милиони денари со учество од 4,75% во вкупната пасива. Во рамките на вкупните обврски се обврските спрема добавувачите кои изнесуваат 1,266 милиони денари, обврската за аконтација за декември 2020 година во износ од 93 илјади денари, данок на додадена вредност во износ од 698 илјади денари, даночни обврски кои се платени во Јануари 2021 година, обврски за пресметани провизии од банки 3 илјади денари, обврски за вкалкулирана бруто награда за 2020 година за членовите на Одбор на директори во износ од 444 илјади денари, обврските за вкалкулирана бруто награда за вработените во износ од 1,088 денари, обврската за вкалкулираната бруто награда за извршниот директор во износ од 231 илјади денари и др.останати обврски во износ од 10 илјади денари. Вкупните обврски по одложеното плаќање на трошоци и приходи во идни периоди изнесуваат 1,283 милиони денари, разграничени како трошоци на периодот до 2023 година.

Капиталот и резервите на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје на ден 31.12.2020 година изнесуваат 102.530 милиони денари со учество од 95,25% во вкупната пасива. Во рамките на капиталот и резервите запишаниот капитал изнесува 48.306 милиони денари, резервите 18.765 милиони денари, добивката за финансиската година 7,104 милиони денари и задржана добивка 28,355 милиони денари.

Одбор на директори

Претседател

Гордана Дамеска

11. Прилог 1

Биланс на успех за период 01-01-31-12-2020 година

Приходи

РБ	Приходи	2019	2020	Индекс 2020/2019	Програма 2020	Индекс 2020/План
1	Приходи од камати	908,265	681,164	75	600,050	114
2	Приходи од провизии и надоместоци	43,703,908	42,684,352	98	44,933,994	95
	Надомест за прием на нови членки	0	0	0	0	0
	Годишна членарина за членство на берзански посредници, членки ОТЦ и членки чувари	760,020	1,110,688	146	1,060,020	105
	Приходи од порамнување на овластена берза	15,348,144	16,614,547	108	17,600,000	94
	Надомест за иницијален пристап во системот на ЦДХВ за издавач на хартии од вредност	144,000	112,000	78	112,000	100
	Приходи од годишен надомест за водење на евиденција за акциите, годишен надомест за водење на сметки на сопствениците на акции, годишен надомест за водење на евиденцијата за акциите на издавач со пасивен статус	13,917,284	13,862,229	100	14,471,099	96
	Годишен надомест за водење на евиденција на ДХВ со кои се тргува и не се тргува на пазарот, како и годишен надомест за водење на сметки на сопственици на ДХВ	2,200,510	2,209,461	100	2,085,875	106
	Приходи од упис на емисии	1,264,000	1,232,000	97	1,280,000	96
	Приходи од правни лица за извршени услуги по Тарифа на ЦДХВ АД Скопје	8,945,296	7,001,215	78	7,775,000	90
	Приходи од физички лица за извршени услуги по Тарифа на ЦДХВ АД Скопје	953,654	447,212	47	450,000	99
	Приходи од увид и копија во акционерски книги по Тарифа на ЦДХВ АД Скопје	171,000	95,000	56	100,000	95
3	Останати приходи од дејност	1,650,976	1,260,274	76	1,199,046	105
	Приходи од донација	495,035	0	0	0	0
	Приходи од амортизација од донација	559,046	559,046	100	559,046	100
	Други приходи од дејност	596,895	701,228	117	640,000	110
4	Нето добивка од курсни разлики	0	0	0	0	0
	Вкупни приходи	46,263,149	44,625,790	96	46,733,090	95

Расходи

РБ	Расходи	2019	2020	Индекс 2020/2019	Програма 2020	Индекс 2020/План
1	Расходи од провизии и надоместоци	135,486	176,575	130	150,000	118
	Провизии од банки	135,486	176,575	130	150,000	118
2	Нето загуба од курсни разлики	0	0	0	0	0
3	Трошоци вработени	15,539,487	16,508,846	106	16,248,310	102
4	Амортизација	3,001,977	2,902,263	97	3,136,262	93
5	Исправка на вредност на побарувања	943,160	709,940	75	940,000	76
6	Останати расходи од дејност	17,641,989	16,316,058	92	18,919,816	86
	Материјални и слични трошоци	1,515,123	1,423,295	94	1,580,000	90
	Трошоци услуги	3,006,204	2,963,027	99	3,867,000	77
	Провизија за КХВ	7,866,699	7,680,021	98	8,088,119	95
	Одбор на директори	2,183,362	1,777,806	81	1,866,697	95
	Трошоци за службени патувања	363,243	1,244	0	400,000	0
	Трошоци за репрезентација,реклама, спонзорство, донации и пропаганда	304,423	608,139	200	920,000	66
	Осигурување	374,764	381,636	102	375,000	102
	Други трошоци	1,533,136	1,480,890	97	1,823,000	81
	Расходи од донации	495,035	0	н/а	0	н/а
7	Вкупни расходи	37,262,099	36,613,682	98	39,394,388	93
8	Добивка пред оданочување	9,001,050	8,012,108	89	7,338,702	109
9	Загуба пред оданочување	0	0	0	0	0
10	Данок од добивка	1,115,593	907,644	81	0	н/а
11	Добивка за финансиската година	7,885,457	7,104,464	90	0	н/а
12	Загуба за финансиската година	0	0	0	0	0

Биланс на состојба на ден 31-12-2020 година

АКТИВА	во денари	во денари	Индекс 2020/2019
	2019	2020	
Назив на позиција			
1. Парични средства и парични еквиваленти	2,640,766	2,670,749	101
2. Кредити и депозити и побарувања од банки и комитенти	76,017,856	85,622,078	113
Депозити	69,213,482	78,220,984	113
Вложувања расположливи за продажба	0	0	0
Побарувања од комитенти	6,804,374	7,401,094	109
3. Вложувања во банки	76,471	76,471	100
4. Нематеријални средства	2,523,812	1,837,138	73
4а. Нематеријални средства	2,523,812	1,837,138	73
4б. Нематеријални средства во подготовка	0	0	0
5. Материјални средства	17,843,977	16,365,810	92
5а. Материјални средства	17,843,977	16,365,810	92
5б. Материјални средства во подготовка	0	0	0
5в. Останати материјални средства	0	0	0
6. Останати средства/Побарувања	231,742	374,220	161
6а. Побарувања од данок на добивка	0	186,434	0
6б. Останати Побарувања	231,742	187,786	81
7. Одложени приходи и однапред платени трошоци	666,338	699,401	105
ВКУПНА АКТИВА	100,000,962	107,645,867	108

ПАСИВА	во денари	во денари	Индекс 2020/2019
	2019	2020	
Назив на позиција			
1. Обврски	4,575,875	5,116,316	112
1а. Останати обврски	1,278,515	1,266,486	99
1б. Обврски по данок на добивка	436,274	93,338	131
1в. Одложено плаќање на трошоци и приходи во идни периоди	2,861,086	3,756,492	135
2. Капитал и резерви	95,425,087	102,529,551	107
2а. Запишан капитал	48,305,935	48,305,935	100
2б. Резерви	18,764,156	18,764,156	100
2в. Добивка за финансиската година	7,885,457	7,104,464	90
2г. Загуба за финансиската година	0	0	0
2в. Задржана добивка	20,469,539	28,354,996	139
ВКУПНА ПАСИВА	100,000,962	107,645,867	108

12. Прилог 2

Евидентирани нови акционерски друштва во системот на ЦДХВ во 2020 година

Назив	Емисија	Регистрација во системот на ЦДХВ	Број на новоиздадени хартии од вредност	Вкупна вредност на емисијата
ДРУШТВО ЗА ТРГОВИЈА И УСЛУГИ ЕНЕРѢИ ДЕЛИВЕРИ СОЛУШНС АД СКОПЈЕ	ОСНОВАЧКИ АКЦИИ	23.01.2020	180.500 ОБИЧНИ АКЦИИ	1.805.000 ЕУР
ОСИГУРИТЕЛНО БРОКЕРСКО ДРУШТВО ЕНСА БРОКЕР АД СКОПЈЕ	ОСНОВАЧКИ АКЦИИ	10.03.2020	500 ОБИЧНИ АКЦИИ	50.000 ЕУР
АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ЕНЕРГЕТСКИ ДЕЈНОСТИ ЗКС ЕНЕРѢИ АД СКОПЈЕ	ОСНОВАЧКИ АКЦИИ	19.05.2020	5.000 ОБИЧНИ	25.000 ЕУР
РК ВАРДАР 1961 АД СКОПЈЕ	ОСНОВАЧКИ АКЦИИ	10.06.2020	2.500 ОБИЧНИ АКЦИИ	25.000 ЕУР
ОМАДА ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ	ОСНОВАЧКИ АКЦИИ	07.07.2020	50.000 ОБИЧНИ	3.100.000 МКД
РК АСТРАИОН ХЕНДБОЛ АД СТРУМИЦА	ОСНОВАЧКИ АКЦИИ	26.08.2020	2.520 ОБИЧНИ	25.200 ЕУР
РК МЛАДОСТ 1977 АД БОГДАНЦИ	ОСНОВАЧКИ АКЦИИ	22.09.2020	2.500 ОБИЧНИ	25.000 ЕУР

Евидентирани нови емисии на постојни акционерски друштва во системот на ЦДХВ во 2020 година

Назив	Емисија	Регистрација во системот на ЦДХВ	Број на новоиздадени хартии од вредност	Вкупна вредност на емисијата
АД ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА ДАВАЊЕ УСЛУГИ ВО ВОЗДУХОПЛОВНАТА НАВИГАЦИЈА М-НАВ АД СКОПЈЕ	4-ТА ЕМИСИЈА ПРИВАТНА ПОНУДА	27.01.2020	287.982 ОБИЧНИ АКЦИИ	287.982.000 МКД
ХАЛК БАНКА АД – СКОПЈЕ	17-ТА ЕМИСИЈА ПРИВАТНА ПОНУДА	24.04.2020	123.000 ОБИЧНИ АКЦИИ	1.230.000.000 МКД

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ- НЕЖИВОТ АД СКОПЈЕ	3-ТА ЕМИСИЈА- ПРИВАТНА ПОНУДА	07.05.2020	12.000 ОБИЧНИ АКЦИИ	1.200.000 ЕУР
АГРОПЛОД АД РЕСЕН	ВТОРА ЕМИСИЈА – ЈАВНА ПОНУДА	08.05.2020	5.455 ОБИЧНИ АКЦИИ	73.806.150 МКД
ФИМАР БАЛКАН АД СКОПЈЕ	ВТОРА ЕМИСИЈА – ПРИВАТНА ПОНУДА	20.05.2020	8.750 ОБИЧНИ АКЦИИ	875.000 ЕУР
ОХРИДСКА БАНКА АД СКОПЈЕ	13-ТА ЕМИСИЈА ПРИВАТНА ПОНУДА	21.05.2020	119.000 ОБИЧНИ АКЦИИ	315.350.000 МКД (номинална вредност)
СН ОСИГУРИТЕЛЕН БРОКЕР АД БИТОЛА	ВТОРА ЕМИСИЈА – ПРИВАТНА ПОНУДА	25.12.2020	25.690 ОБИЧНИ АКЦИИ	1.284.500 ЕУР
АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКИ ДЕЈНОСТИ НАЦИОНАЛНИ ЕНЕРГЕТСКИ РЕСУРСИ СКОПЈЕ ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ	ОСМА ЕМИСИЈА- ПРИВАТНА ПОНУДА	28.12.2020	1.620 ОБИЧНИ АКЦИИ	162.000 ЕУР

Евидентирани стечаи над акционерски друштва во системот на ЦДХВ во 2020 година

САФЕ ИНВЕСТ МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ
ВИАСС ОСИГУРИТЕЛЕН БРОКЕР АД СКОПЈЕ
ЕУРОСТАНДАРД БАНКА АД СКОПЈЕ
ЖИТО ПРИЛЕП АД ПРИЛЕП
МЕТАЛЕЦ АД БИТОЛА
КАРБО НОВА АД КРИВА ПАЛАНКА

Акционерски друштва кои во 2020 година се повлечени во историската база на податоци на ЦДХВ заради преобразба.

БОРЕЦ АД ЛЕШОК ТЕТОВО
САЈТРОКС АД СКОПЈЕ
ТЕХНИЧКИ ГАСОВИ ТГС АД СКОПЈЕ
КАРА АД СКОПЈЕ
ПЕЛАГОНИЈА АД СТРУМИЦА

Акционерски друштва кои во системот на ЦДХВ во 2020 година се евидентирани дека се бришани во Ц.Р.

МЕБЕЛ АД ШТИП
К МК БРОКЕР АД СКОПЈЕ
ФК МЛАДОСТ ЦАРЕВ ДВОР АД РЕСЕН
ИНДУСТРИСКИ ЛАДИЛНИК АД ТЕТОВО

Акционерски друштва кои во системот на ЦДХВ во 2020 година се евидентирани дека се во ликвидација.

-

Акционерски друштва кои во 2020 година кои се активирани во системот на ЦДХВ заради излегување од стечај со план за реорганизација на друштвото, укинато решение за стечај, или укинато решение за бришење од Ц.Р.

-

Акционерски друштва кои во 2020 година издале корпоративни обврзници.

ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

Акционерски друштва кои во 2020 година извршиле намалување на основна главнина на друштвото.

АГРОПЛОД АД РЕСЕН

Акционерски друштва кои во 2020 година извршиле поништување на сопствени акции со зголемување на номинална вредност на акциите.

-

Акционерски друштва кои во 2020 година извршиле конверзија на номинална вредност на акции од ДЕМ во ЕУР.

НЕМЕТАЛИ АД ТЕТОВО